

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. spalio 14 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Sąjungos teisės principai – Lojalus bendradarbiavimo principas – Lygiavertiškumo ir veiksmingumo principai – Valstybės narės pažeidžiant Sąjungos teisę surinktų mokesčių grąžinimas – Prašymų grąžinti tokius mokesčius pateikimo terminas – Panašaus termino pažeidžiant nacionalinę teisę šios valstybės narės gautoms sumoms grąžinti nebuvimas“

Byloje C-677/19

dėl *Tribunalul Vâlcea* (Vilčos apygardos teismas, Rumunija) 2019 m. balandžio 25 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2019 m. rugsėjo 11 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

SC Valoris SRL

prieš

Directia Generală Regională a Finanțelor Publice Craiova – Administrația Județeană a Finanțelor Publice Vâlcea,

Administrația Fondului pentru Mediu

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas L. Bay Larsen, teisėjai M. Safjan ir N. Jääskinen (pranešėjas),

generalinis advokatas G. Hogan,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos E. Gane, R. I. Hațieganu ir L. Lițu,
- Europos Komisijos, atstovaujamos C. Perrin ir A. Armenia,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* Proceso kalba: rumunų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Sąjungos teisės principų, t. y. lojalaus bendradarbiavimo, lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų, išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *SC Valoris SRL* (toliau – *Valoris*) ginčą su *Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Craiova – Administrația Județeană a Finanțelor Publice Vâlcea* (Krajobos regioninis viešųjų finansų generalinis direktoratas – Vilčos departamento viešųjų finansų administracija, Rumunija) ir *Administrația Fondului pentru Mediu* (Aplinkos fondo administracija, Rumunija) dėl šios bendrovės sumokėto motorinėms transporto priemonėms taikomo aplinkos mokesčio, pripažinto nesuderinamu su Sąjungos teise po to, kai buvo sumokėtas, grąžinimo.

Teisinis pagrindas

OUG Nr. 9/2013

- 3 2013 m. vasario 19 d. *Ordonanța de urgență a Guvernului Nr. 9/2013 privind timbrul de mediu pentru autovehicule* (Skubasis vyriausybės potvarkis Nr. 9/2013 dėl motorinėms transporto priemonėms taikomo aplinkos mokesčio; *Monitorul Oficial al României*, I dalis, 2013 m. kovo 4 d., Nr. 119, toliau – *OUG Nr. 9/2013*) galiojo nuo 2013 m. kovo 15 d. iki 2017 m. sausio 31 d.
- 4 *OUG Nr. 9/2013* 4 straipsnyje numatyta:

„[Motorinėms transporto priemonėms taikomas aplinkos] mokestis mokamas vieną kartą tokia tvarka:

- a) kai pagal įstatymą daromas įrašas į kompetentingos valdžios institucijos registrą apie pirmojo transporto priemonės savininko Rumunijoje nuosavybės teisės įgijimą ir išduodamas registravimo pažymėjimas ir registracijos numeriai;

<...>“

OUG Nr. 52/2017

- 5 2017 m. rugpjūčio 4 d. *Ordonanța de urgență a Guvernului Nr. 52/2017 privind restituirea sumelor reprezentând taxa specială pentru autoturisme și autovehicule, taxa pe poluare pentru autovehicule, taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule și timbrul de mediu pentru autovehicule* (Skubasis vyriausybės potvarkis Nr. 52/2017 dėl sumų, susijusių su specialiuoju lengvųjų automobilių ir motorinių transporto priemonių mokesčių, motorinių transporto priemonių taršos mokesčių, motorinėms transporto priemonėms taikomu mokesčiu už išmetamus teršalus ir motorinėms transporto priemonėms taikomu aplinkos mokesčiu, grąžinimo; *Monitorul Oficial al României*, I dalis, 2017 m. rugpjūčio 4 d., Nr. 644, toliau – *OUG Nr. 52/2017*) įsigaliojo 2017 m. rugpjūčio 7 d.
- 6 *OUG Nr. 52/2017* 1 straipsnyje numatyta:

„1. Mokesčių mokėtojai, kurie sumokėjo specialųjį lengvųjų automobilių ir motorinių transporto priemonių mokestį, nurodytą Įstatymo Nr. 571/2003, kuriuo nustatomas mokesčių kodeksas, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 214¹–214³ straipsniuose potvarkyje Nr. 50/2008 dėl motorinių transporto priemonių taršos mokesčio įvedimo, patvirtintame Įstatymu Nr. 140/2011, motorinėms transporto priemonėms taikomą mokestį už išmetamus teršalus, numatytą Įstatyme Nr. 9/2012, kuriuo nustatomas motorinėms transporto priemonėms taikomas mokestis už išmetamus teršalus, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, taip pat motorinėms transporto priemonėms taikomą aplinkos mokestį, numatytą [OUG] Nr. 9/2013 dėl motorinėms transporto priemonėms taikomo aplinkos

mokesčio, patvirtintame, iš dalies pakeistame ir papildytame Įstatymu Nr. 37/2014, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, ir kurie nepasinaudojo teise susigrąžinti mokesčius iki šio skubiojo vyriausybės potvarkio įsigaliojimo, gali prašyti juos grąžinti su palūkanomis už laikotarpį nuo mokesčių surinkimo iki jų grąžinimo dienos, pateikdami prašymą kompetentingai centrinei mokesčių institucijai. Palūkanų norma yra nustatyta Įstatymo Nr. 207/2015 dėl Mokesčių procedūros kodekso, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 174 straipsnio 5 dalyje.

2. Šio straipsnio 1 dalyje numatyta mokesčių mokėtojų teisė prašyti grąžinti sumokėtus mokesčius atsiranda šio skubiojo vyriausybės potvarkio įsigaliojimo dieną, neatsižvelgiant į tai, kada mokestis buvo surinktas, tačiau, nukrypstant nuo Įstatymo Nr. 207/2015 [dėl Mokesčių procedūros kodekso], su vėlesniais pakeitimais ir papildymais, 219 straipsnio nuostatų, prašymai dėl grąžinimo turi būti pateikti ne vėliau kaip 2018 m. rugpjūčio 31 d. (naikinamasis terminas).

<...>“

Mokesčių procedūros kodeksas

- 7 2015 m. liepos 20 d. *Legea Nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală* (Įstatymas Nr. 207/2015 dėl Mokesčių procedūros kodekso; *Monitorul Oficial al României*, I dalis, 2015 m. liepos 23 d., Nr. 547, toliau – Mokesčių procedūros kodeksas) 168 straipsnyje nustatyta:

„1. Mokesčių mokėtojo prašymu grąžinama bet kokia nepagrįstai sumokėta ar gauta suma.

<...>“

- 8 Mokesčių procedūros kodekso 219 straipsnyje nustatyta:

„Mokesčių mokėtojo teisei kreiptis dėl mokesčių grąžinimo taikomas penkerių metų senaties terminas, skaičiuojamas nuo metų, einančių po metų, kuriais atsirado teisė į mokesčio grąžinimą, sausio 1 d.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 9 2014 m. rugpjūčio 25 d. *Valoris* – pagal Rumunijos teisę įsteigta bendrovė sumokėjo 2 451 Rumunijos lėjų (RON) (apie 510 EUR) „motorinėms transporto priemonėms taikomą aplinkos mokestį“ pagal OUG Nr. 9/2013 4 straipsnio a punktą, kad galėtų Rumunijoje pirmą kartą įregistruoti naudotą automobilį iš Nyderlandų.
- 10 2017 m. rugpjūčio 7 d. įsigaliojo OUG Nr. 52/2017. Iš šio norminio akto konstatuojamųjų dalių matyti, kad jis priimtas paskelbus 2016 m. birželio 9 d. Sprendimą *Budişan* (C-586/14, EU:C:2016:421), 2016 m. birželio 30 d. Sprendimą *Câmpean* (C-200/14, EU:C:2016:494) ir 2016 m. birželio 30 d. Sprendimą *Ciup* (C-288/14, nepaskelbtas Rink., EU:C:2016:495), kuriuose Teisingumo Teismas nusprendė, kad Rumunijos nustatyti keli motorinėms transporto priemonėms taikomi taršos mokesčiai, tarp kurių yra ir minėtas aplinkos mokestis, prieštarauja Sąjungos teisės nuostatoms, visų pirma SESV 110 straipsniui.
- 11 Pagal OUG Nr. 52/2017 1 straipsnio 1 dalį mokesčių mokėtojams buvo suteikta teisė prašyti grąžinti sumas, kurias jie sumokėjo kaip keturis mokesčius, nurodytus šio norminio akto pavadinime, pripažintus prieštaraujančiais Sąjungos teisei (toliau kartu – Rumunijos taršos mokesčiai), ir sumokėti įstatyme nustatytas palūkanas už laikotarpį nuo mokesčių surinkimo iki grąžinimo dienos. Tačiau pagal minėto 1 straipsnio 2 dalį, nukrypstant nuo Mokesčių procedūros kodekso 219 straipsnio, tokie prašymai turėjo būti pateikti kompetentingai mokesčių institucijai ne vėliau kaip 2018 m. rugpjūčio 31 d. (naikinamasis terminas).

- 12 2018 m. gruodžio 6 d. *Valoris* pateikė prašymą grąžinti sumą, kurią ji sumokėjo Vilčos departamento viešųjų finansų administracijai kaip motorinėms transporto priemonėms taikomą aplinkos mokestį; ši institucija 2019 m. sausio 7 d. raštu atmetė šį prašymą, motyvuodama tuo, kad jis pateiktas praleidus terminą.
- 13 2019 m. sausio 30 d. *Valoris* pareiškė ieškinį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme – *Tribunalul Vâlcea* (Vilčos apygardos teismas, Rumunija), siekdama, kad paskirtosios Rumunijos valdžios institucijos būtų įpareigosotos jai grąžinti ginčijamą mokestį, taip pat įstatyme nustatyto dydžio palūkanas, nors ji nesilaikė OUG Nr. 52/2017 1 straipsnio 2 dalyje numatyto naikinamojo termino. Grįsdama savo ieškinį ji nurodė, pirma, kad šiuo terminu *ad hoc* pažeista ES teisė, nes juo ribojama mokesčių mokėtojų galimybė susigrąžinti mokesčius, pripažintus prieštaraujančiais šiai teisei, ir, antra, kad trejų–penkerių metų terminas pasinaudoti tokia galimybe laikytas protingu terminu Teisingumo Teismo jurisprudencijoje.
- 14 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad specialus naikinamasis terminas, nustatytas OUG Nr. 52/2017 numatytiems mokesčiams grąžinti, buvo maždaug vieni metai, t. y. nuo 2017 m. rugpjūčio 7 d., kai įsigaliojo šis aktas, iki 2018 m. rugpjūčio 31 d. – minėto termino pabaigos, o bendras mokesčių grąžinimo senaties terminas pagal Mokesčių procedūros kodekso 219 straipsnį buvo penkeri metai, skaičiuojant nuo metų, einančių po metų, kuriais atsirado teisė į grąžinimą, sausio 1 d.
- 15 Šiam teismui kyla klausimas, pirma, ar OUG Nr. 52/2017 1 straipsnio 2 dalyje numatytas naikinamasis terminas pažeidžiant Sąjungos teisę surinktiems mokesčiams grąžinti, nors nėra panašaus termino pažeidžiant nacionalinę teisę surinktoms sumoms grąžinti, yra suderinamas su lojalaus bendradarbiavimo principu, kylančiu iš ESS 4 straipsnio 3 dalies, kaip jis išaiškintas Teisingumo Teismo jurisprudencijoje, ir lygiavertiškumo principu, kaip jį apibrėžė Teisingumo Teismas.
- 16 Antra, jis nurodo Teisingumo Teismo apibrėžtą veiksmingumo principą ir pabrėžia, kad OUG Nr. 52/2017 1 straipsnio 2 dalyje numatytas vienu metų terminas yra trumpesnis nei naikinamieji ieškinio pareiškimo terminai, kuriuos Teisingumo Teismas laikė protingais ir pripažino suderinamais su minėtu principu.
- 17 Šiomis aplinkybėmis *Tribunalul Vâlcea* (Vilčos apygardos teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar lojalaus bendradarbiavimo, lygiavertiškumo ir veiksmingumo principai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kaip antai [OUG] Nr. 52/2017 1 straipsnio 2 dalis, kurioje nustatytas maždaug vienu metų senaties terminas prašymams dėl mokesčių, surinktų pažeidžiant Sąjungos teisę, grąžinimo pateikti, jeigu nacionalinės teisės aktuose nėra numatytas analogiškas terminas, per kurį galima pasinaudoti teise susigrąžinti sumas, surinktas pažeidžiant nacionalinės teisės normas?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 18 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar:
- pirma, veiksmingumo principas, siejamas su lojalaus bendradarbiavimo principu, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama, jog valstybės narės teisės aktuose būtų nustatytas prašymų grąžinti mokesčius, pripažintus nesuderinamais su Sąjungos teise, pateikimo naikinamasis terminas, kurio trukmė yra maždaug vieni metai ir kuris pradedamas skaičiuoti nuo šiuose teisės aktuose, kuriais siekiama ištaisyti šios teisės pažeidimą, įsigaliojimo, ir

- antra, lygiavertiškumo principas, siejamas su lojalaus bendradarbiavimo principu, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama, jog valstybės narės teisės aktuose būtų nustatytas maždaug vienu metų naikinamasis terminas, per kurį gali būti teikiami prašymai grąžinti mokesčius, pripažintus nesuderinamais su Sąjungos teise, nors ši valstybė narė nenumatė tokio termino panašioms prašymams dėl grąžinimo, grindžiamiems nacionalinės teisės pažeidimu.
- 19 Svarbu pažymėti, kad nors ginčas pagrindinėje byloje konkrečiai susijęs su sumos, kuri sumokėta kaip „motorinėms transporto priemonėms taikomas aplinkos mokestis“, nustatytas Rumunijoje pagal OUG Nr. 9/2013, grąžinimu, vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo klausime yra paminėtas platesnis „pažeidžiant Sąjungos teisę surinktų mokesčių“ grąžinimas. Šis apibendrinimas pateisinamas tuo, kad tame klausime paminėtoje nuostatoje nustatytas terminas taikomas ir grąžinimui kitų trijų Rumunijos mokesčių, susijusių su motorinių transporto priemonių tarša, numatytų OUG Nr. 52/2017, kurie yra analogiški aplinkos mokesčiui ir Teisingumo Teismo taip pat pripažinti prieštaraujančiais Sąjungos teisei. Kaip nurodyta šio sprendimo 10 ir 11 punktuose, OUG Nr. 52/2017 buvo priimtas būtent siekiant nutraukti Sąjungos teisės pažeidimą, daromą nustačius kiekvieną iš šių mokesčių.
- 20 Grįsdamas savo prašymą priimti prejudicinį sprendimą šį prašymą pateikęs teismas pabrėžia, kad pagal Rumunijos teisę Mokesčių procedūros kodekso 219 straipsnyje numatytas „bendras“ senaties terminas yra „daug palankesnis“ nei naikinamasis „*ad hoc*“ terminas, numatytas OUG Nr. 52/2017 1 straipsnio 2 dalyje. Todėl šis teismas abejoja, ar ši nacionalinės teisės nuostata atitinka Teisingumo Teismo apibrėžtus lojalaus bendradarbiavimo, lygiavertiškumo ir veiksmingumo principus.
- 21 Šiuo klausimu reikia priminti, kad remiantis suformuota jurisprudencija pagal ESS 4 straipsnio 3 dalyje nustatytą lojalaus bendradarbiavimo principą valstybės narės turi panaikinti neteisėtas Sąjungos teisės pažeidimo pasekmes ir numatyti ieškinių, skirtų iš šios teisės kylančių asmenų teisių apsaugai užtikrinti, pareiškimo procesines taisykles, kurios neturi būti mažiau palankios, nei taikomos panašioms nacionaline teise grindžiamiems ieškiniams (lygiavertiškumo principas), ir dėl kurių naudojimas Sąjungos teisėje nustatytomis teisėmis neturi tapti praktiškai neįmanomas arba pernelyg sudėtingas (veiksmingumo principas) (šiuo klausimu žr. 2019 m. liepos 29 d. Sprendimo *Inter-Environnement Wallonie ir Bond Beten Leefmilieu Vlaanderen*, C-411/17, EU:C:2019:622, 170 ir 171 punktus ir 2019 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Călin*, C-676/17, EU:C:2019:700, 30 punktą). Konkrečiau kalbant, nesant nepagrįstai surinktų nacionalinių mokesčių grąžinimą reglamentuojančių Sąjungos teisės aktų, kiekviena valstybė narė turi nustatyti ieškinių, skirtų iš Sąjungos teisės kylančių mokesčių mokėtojų teisių apsaugai užtikrinti, pareiškimo procesines taisykles, tačiau su sąlyga, kad jos atitinka lygiavertiškumo ir veiksmingumo principus (šiuo klausimu žr. 1998 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Edis*, C-231/96, EU:C:1998:401, 19 punktą ir 2019 m. balandžio 11 d. Sprendimo *PORR Építési Kft.*, C-691/17, EU:C:2019:327, 39 punktą), be kita ko, dėl tokiems ieškiniams taikytinų naikinamųjų ar senaties terminų nustatymo (šiuo klausimu žr. 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimo *Caterpillar Financial Services*, C-500/16, EU:C:2017:996, 37 punktą ir 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 46 punktą).
- 22 Teisingumo Teismas pažymėjo, kad šių reikalavimų laikymąsi reikia analizuoti atsižvelgiant į atitinkamų nuostatų svarbą visam procesui, šio proceso eigą ir šių nuostatų ypatybes įvairiose nacionalinėse institucijose (žr., be kita ko, 2018 m. spalio 24 d. Sprendimo *XC ir kt.*, C-234/17, EU:C:2018:853, 24 punktą; 2019 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Călin*, C-676/17, EU:C:2019:700, 31 punktą ir 2020 m. liepos 9 d. Sprendimo *Vueling Airlines*, C-86/19, EU:C:2020:538, 40 punktą).
- 23 Be to, Teisingumo Teismas ne kartą konstatavo, kad pagal lojalaus bendradarbiavimo principą valstybė narė negali priimti nuostatų, pagal kurias mokesčio, Teisingumo Teismo sprendimu pripažinto prieštaraujančiu Sąjungos teisei ar kurio nesuderinamumas su šia teise kyla iš tokio sprendimo, grąžinimas priklausytų nuo sąlygų, konkrečiai susijusių su šiuo mokesčiu ir kurios būtų mažiau palankios nei sąlygos, kurios, jų nesant, būtų taikomos tokiam grąžinimui (šiuo klausimu žr. 1999 m.

vasario 9 d. Sprendimo *Dilexport*, C-343/96, EU:C:1999:59, 39 punktą; 2016 m. birželio 30 d. Sprendimo *Câmpean*, C-200/14, EU:C:2016:494, 40 punktą ir 2016 m. birželio 30 d. Sprendimo *Ciup*, C-288/14, nepaskelbtas Rink., EU:C:2016:495, 27 punktą).

Dėl veiksmingumo principo

- 24 Remiantis suformuota jurisprudencija, nesant suderintų taisyklių, kurios reglamentuotų mokesčių, nustatytų pažeidžiant Sąjungos teisę, grąžinimą, valstybės narės išsaugo teisę taikyti savo vidaus teisės sistemoje numatytas procesines taisykles, be kita ko, susijusias su senaties ar naikinamaisiais terminais, tačiau su sąlyga, kad pagal veiksmingumo principą šios taisyklės nėra tokios, kad dėl jų taptų praktiškai neįmanoma arba pernelyg sudėtinga pasinaudoti Sąjungos teisės suteiktomis teisėmis. Šiuo klausimu reikia atsižvelgti ne tik į šio sprendimo 22 punkte primintus bendruosius vertinimo kriterijus, bet prireikus ir į teisės į gynybą apsaugos, teisinio saugumo ir tinkamos proceso eigos principus (šiuo klausimu žr. 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 46, 47 ir 51 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).
- 25 Konkrečiai dėl senaties ar naikinamųjų terminų Teisingumo Teismas nusprendė, kad protingų ieškinio senaties terminų nustatymas iš esmės atitinka veiksmingumo reikalavimą, nes taip taikomas pagrindinis teisinio saugumo principas, kuriuo apsaugomas ir suinteresuotasis asmuo, ir atitinkama administravimo institucija, nepaisant to, kad tokių terminų pasibaigimas paprastai gali sutrukdyti atitinkamiems asmenims pareikšti visas savo teises ar jų dalį (šiuo klausimu žr. 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimo *Caterpillar Financial Services*, C-500/16, EU:C:2017:996, 42 punktą; 2019 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Călin*, C-676/17, EU:C:2019:700 43 punktą ir 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Cargill Deutschland*, C-360/18, EU:C:2019:1124, 52 punktą).
- 26 Šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad OUG Nr. 52/2017 1 straipsnio 2 dalyje numatytas maždaug vienerių metų terminas yra „trumpesnis už kitus terminus, kurie [pripažinti] suderinamais“ su Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nustatyto veiksmingumo principu. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą visų pirma nurodyti 1998 m. rugsėjo 15 d. Sprendimas *Edis* (C-231/96, EU:C:1998:401, 35 punktas) ir 1998 m. lapkričio 17 d. Sprendimas *Aprile* (C-228/96, EU:C:1998:544, 19 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), kuriuose trejų metų trukmės nacionaliniai terminai, skaičiuojami nuo ginčijamo mokėjimo dienos, buvo pripažinti protingais.
- 27 Vis dėlto Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad, atsižvelgiant į nagrinėtus atvejus, vienerių metų trukmės terminas, nustatytas Sąjungos teisės pažeidimu grindžiamiems prašymams ar ieškiniams pareikšti, savaime nėra neprotingas, tačiau su sąlyga, kad šio termino eigos pradžia nėra nustatyta taip, kad atitinkamam asmeniui taptų praktiškai neįmanoma arba pernelyg sudėtinga pasinaudoti Sąjungos teisės suteiktomis teisėmis. Taigi, be kita ko, vienerių metų terminas ieškiniui dėl žalos, patirtos dėl pavėluoto direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę, atlyginimo buvo pripažintas atitinkančiu veiksmingumo principą (šiuo klausimu žr. 2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Visciano*, C-69/08, EU:C:2009:468, 45–50 punktus).
- 28 Nagrinėjamu atveju reikia konstatuoti, kad pagal veiksmingumo principą, aiškinamą kartu su lojalios bendradarbiavimo principu, nedraudžiama, kad valstybės narės teisės aktuose būtų nustatytas prašymų grąžinti mokesčius, pripažintus nesuderinamais su Sąjungos teise, naikinamasis terminas, kurio trukmė yra maždaug vieni metai ir kuris pradedamas skaičiuoti nuo šių teisės aktuose, kuriais siekiama ištaisyti šios teisės pažeidimą, įsigaliojimo.

Dėl lygiavertiškumo principo

- 29 Remiantis suformuota jurisprudencija pagal lygiavertiškumo principą reikalaujama, kad valstybės narės nenumatytų mažiau palankios procesinės tvarkos prašymams grąžinti mokesčių, pagrįstiems Sąjungos teisės pažeidimu, nei taikoma panašioms ieškiniams, atsižvelgiant į jų dalyką, priežastį ir esminius elementus, pagrįstiems vidaus teisės pažeidimu. Tik nacionalinis teismas, kuris vienintelis tiesiogiai žino nacionalinės teisės procesinę tvarką iš Sąjungos teisės kylančių asmenų teisių apsaugai užtikrinti, turi patikrinti, ar ši tvarka atitinka lygiavertiškumo principą. Vis dėlto Teisingumo Teismas dėl vertinimo, kurį turi atlikti nacionalinis teismas, gali jam pateikti su Sąjungos teisės aiškinimu susijusių elementų (šiuo klausimu žr. 2016 m. birželio 30 d. Sprendimo *Câmpean*, C-200/14, EU:C:2016:494, 45 ir 46 punktus; 2018 m. gegužės 31 d. Sprendimo *Sziber*, C-483/16, EU:C:2018:367, 35, 41 ir 42 punktus ir 2020 m. liepos 9 d. Sprendimo *Raiffeisen Bank ir BRD Groupe Soci t  G n rale*, C-698/18 ir C-699/18, EU:C:2020:537, 76 ir 77 punktus).
- 30 Šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pats lygina, pirma, maždaug vienu metų naikinamąjį terminą, kurį jis kvalifikuoja kaip „specialų terminą“, numatytą OUG Nr. 52/2017 1 straipsnio 2 dalyje, taikomą prašymams grąžinti sumas, nepagrįstai sumokėtas kaip Rumunijos taršos mokesčiai, kurie pripažinti nesuderinamais su Sąjungos teise, ir, antra, mokesčių grąžinimui taikomą penkerių metų senaties terminą, kurį jis kvalifikuoja kaip „daug palankesnį“, „bendrąjį terminą“, numatytą Mokesčių procedūros kodekso 219 straipsnyje.
- 31 Rumunijos vyriausybė, nors ir ginčija šio palyginimo pagrįstumą, nurodo, kad priimant minėtą „specialų terminą“ būtent siekta išvengti to, kad iš Rumunijos biudžeto būtų mokamos palūkanos, kurių bendra suma galėtų būti pernelyg didelė, jeigu prašymams dėl OUG Nr. 52/2017 numatyto mokesčių grąžinimo būtų taikomas ne specialus vienu metų terminas, kaip antai nustatytas šiame norminiame akte, o bendrasis penkerių metų terminas, numatytas Mokesčių procedūros kodekse.
- 32 Be to, OUG Nr. 52/2017 1 straipsnio 2 dalyje aiškiai nurodyta, kad joje numatytas naikinamasis terminas taikomas prašymams dėl grąžinimo, patenkančio į šio norminio akto taikymo sritį „nukrypstant nuo [Mokesčių procedūros kodekso] 219 straipsnio“, kuris susijęs su prašymais „dėl [bet kokios rūšies] mokesčių grąžinimo“. Kaip savo rašytinėse pastabose teisingai nurodo Europos Komisija, nors Rumunijos teisėje numatytas ne naikinamasis, bet senaties terminas, kuris tam tikromis sąlygomis gali būti nutrauktas ar sustabdytas, kai grąžinamos pažeidžiant nacionalinę teisę gautos sumos, prašymo pagal OUG Nr. 52/2017 1 straipsnį dalykas yra mokesčio grąžinimas, o tai, atrodo, yra ir Mokesčių procedūros kodekso 219 straipsnio tikslas. Taigi prašymų, pateiktų pagal pirmąją ir pagal antrąją iš šių nuostatų, dalykas ir pagrindas yra panašūs. Vis dėlto tai gali patikrinti tik prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 33 Taigi, jeigu paaiškėtų, kad atitinkami prašymai iš tiesų panašūs, reikia išnagrinėti, ar ieškinių, kurie, kaip pagrindinėje byloje, grindžiami OUG Nr. 52/2017, kuriuo siekiama ištaisyti Sąjungos teisės normų pažeidimą, pareiškimo procesinės taisyklės yra mažiau palankios nei ieškinių, pagrįstų vien nacionalinės teisės normų pažeidimu, pareiškimo taisyklės.
- 34 Šiuo klausimu pakanka konstatuoti, kad, kaip iš esmės pažymėjo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo sprendime ir Komisija savo rašytinėse pastabose, prašymams grąžinti OUG Nr. 52/2017 nurodytus mokesčius, grindžiamiems Sąjungos teisės pažeidimu, taikomas maždaug vienu metų procedūrinis terminas, kuris yra gerokai trumpesnis, todėl mažiau palankus nei penkerių metų terminas, taikomas prašymams grąžinti mokesčius, grindžiamiems nacionalinės teisės pažeidimu.
- 35 Šios išvados negali paneigti Rumunijos vyriausybės argumentai, kad, pirma, OUG Nr. 52/2017 buvo nustatytas naujas terminas mokesčių mokėtojams, kuriems pagal ankstesnius teisės aktus penkerių metų senaties terminas, taikomas jų teisei į mokesčių grąžinimą, pasibaigė arba buvo besibaigiantis, ir, antra, šiuo potvarkiu nustatyta Rumunijos taršos mokesčių sistema gali būti taikoma ir jų grąžinimui, kai jie prieštarauja nacionalinei teisei.

- 36 Iš tiesų, nors priimtas OUG Nr. 52/2017, kuriuo 2018 m. rugpjūčio 31 d. buvo nustatyta kaip galutinė data pateikti prašymą dėl pagal Sąjungos teisę nepagrįstai sumokėtų Rumunijos taršos mokesčių grąžinimo, turėjo palankų poveikį, nes buvo pratęstas grąžinimo terminas, taikomas tam tikriems šiuos mokesčius sumokėjusiems mokesčių mokėtojams, neginčijama, kad minėto akto priėmimas turėjo ir neigiamą poveikį, nes sutrumpėjo grąžinimo terminas, taikomas kitiems mokesčių mokėtojams, kurie prarado galimybę visiškai pasinaudoti penkerių metų laikotarpiu, numatytu Mokesčių procedūros kodekso 219 straipsnyje – nuostatoje, kuri vis dėlto liko visiškai galiojanti pagal nacionalinę teisę nepagrįstai sumokėtų mokesčių atžvilgiu. Taigi lygiavertiškumo principas neleidžia nepalankių sąlygų, taikomų vienai mokesčių mokėtojų grupei, kompensuoti lengvata, suteikiama kitai, panašioje padėtyje esančiai grupei.
- 37 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad pagal lygiavertiškumo principą, aiškinamą kartu su lojalaus bendradarbiavimo principu, draudžiama, kad valstybės narės teisės aktuose būtų nustatytas maždaug vienų metų naikinamasis terminas, per kurį gali būti teikiami prašymai grąžinti mokesčius, pripažintus nesuderinamais su Sąjungos teise, nors ši valstybė narė nenumatė tokio termino panašioms prašymams dėl grąžinimo, grindžiamiems nacionalinės teisės pažeidimu.
- 38 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti:
- veiksmingumo principas, siejamas su lojalaus bendradarbiavimo principu, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiama, jog valstybės narės teisės aktuose būtų nustatytas prašymų grąžinti mokesčius, pripažintus nesuderinamais su Sąjungos teise, pateikimo naikinamasis terminas, kurio trukmė yra maždaug vieni metai ir kuris pradedamas skaičiuoti nuo šių teisės aktų, kuriais siekiama ištaisyti šios teisės pažeidimą, įsigaliojimo,
 - lygiavertiškumo principas, siejamas su lojalaus bendradarbiavimo principu, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama, jog valstybės narės teisės aktuose būtų nustatytas maždaug vienų metų naikinamasis terminas, per kurį gali būti teikiami prašymai grąžinti mokesčius, pripažintus nesuderinamais su Sąjungos teise, nors ši valstybė narė nenumatė tokio termino panašioms prašymams dėl grąžinimo, grindžiamiems nacionalinės teisės pažeidimu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 39 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nusprendžia:

Veiksmingumo principas, siejamas su lojalaus bendradarbiavimo principu, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį nedraudžiama, jog valstybės narės teisės aktuose būtų nustatytas prašymų grąžinti mokesčius, pripažintus nesuderinamais su Sąjungos teise, pateikimo naikinamasis terminas, kurio trukmė yra maždaug vieni metai ir kuris pradedamas skaičiuoti nuo šių teisės aktų, kuriais siekiama ištaisyti šios teisės pažeidimą, įsigaliojimo.

Lygiavertiškumo principas, siejamas su lojalaus bendradarbiavimo principu, turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiama, jog valstybės narės teisės aktuose būtų nustatytas maždaug vienų metų naikinamasis terminas, per kurį gali būti teikiami prašymai grąžinti mokesčius, pripažintus nesuderinamais su Sąjungos teise, nors ši valstybė narė nenumatė tokio termino panašioms prašymams dėl grąžinimo, grindžiamiems nacionalinės teisės pažeidimu.

Parašai.